

hvori Grundtrækkene vare de, at man skulde følge det Forbillede, der var givet ved Hartkornsudjævningen, men gaa den modfatte Vej, saa at Tienden skulde afløses med det 20dobbelte Beløb, eller forsaavidt den betaltes kontant, med det 18dobbelte. Det er dette Forslag, vi have lagt til Grund for vort; men de tidligere Forslag om Tiendens Aflysning, som have foreligget her, have omfattet alle 3 Tiender; vort derimod indskrænker sig til Præstetienden og det af flere Grunde. Det har altid viist sig overordentlig vanskeligt, naar Tiendespørgsmaalet har været paa Bane, at komme tilrette med Konge- og Kirketienderne, naturligtvis fordi disse Tiender for en væsentlig Del er gaaet over i privat Eiendom, saa at det vil være vanskeligt der at komme til en Aflysning. Men Præstetienden derimod er jo i det Hele taget vedblevet at være en Stat og er saa godt som udelukkende i Statens Eiendom, saa at Staten altsaa lettere kan afløse den, uden at komme i nogenombest, endog blot tilsyneladende Strid med Grundlovens § 82 om den private Eiendomsret. Det synes mig, at ligesom Staten forholdsvis let kunde ophæve Fæstevæsenet paa sine egne Godser, medens det ikke har været muligt at kunne enes om en Lov, hvorigennem en tvungen Fæstefrysning kunde gennemføres paa private Godser, saaledes synes det mig ogsaa at maatte være betydelig lettere at faae den Præstetiende, som er Statens Eiendom, afløst, end de andre Tiender, der for en stor Del tilhøre Private. Det er altsaa den ene Grund, hvorfor vi kun have taget Præstetienden med, at det synes os, at det var forholdsvis nemmere at faae den afløst. Men der er ogsaa en anden Grund, og det er den, at i det Dieblif, vi faae vedtaget en Præstelønningslov, som sætter Præsterne paa fast Gage og drager Tienden ind i Statskassen, sker der en Forandring i hele Præstetiendens Natur. Denne har tidligere væsentlig været en Hjælp til at lønne Sognets Præst; men naar den gaar ind i Statskassen, synes der at være al Anledning til ved samme Leilighed at faae den fastsat til en bestemt Pengeafgift paa en saadan Maade, at den efterhaanden kan blive afløst. Det forekommer os, at det vilde være uheldigt, om ikke blot det gamle Forhold skulde blive bestaaende, saaledes at de mindre Jordbrugere skulde bære hele Udgiften til Landshjpræsternes Lønning, men at der endog kunde komme ny Uret til. Thi i det Dieblif Præsterne komme paa fast Løn, og Lønmen vel at mærke ikke fastsættes saa højt, at hele den Tiende, der kommer ind, gaar med dertil, saa vil der blive et Overskud, der gaar ind i den fælles Statskasse, og som ogsaa vil komme Kjøbstæderne og Kjøbenhavn tilgode saavel som det øvrige Land. Det synes os derfor, som om de mindre Jordbrugere vilde komme til at svare ogsaa til Kjøbenhavns og Kjøbstædernes Fornødenheder, og ikke blot til deres eget kirkelige Behov. Af disse forskjellige Grunde

have vi stillet vort Lovforslag. Vi vilde helst have ønsket, som jeg sagde, da jeg indbragte det, at det var kommet fra Regjeringen, thi vi have haft en meget bestemt Følelse af, hvor vanskeligt det er at ordne saadanne Sager ved det private Initiativ, men vi have dog ikke villet holde Forslaget tilbage, thi der er ingen Udsigt til, at det vilde komme fra den høitærede Regjering, efter den Maade, hvorpaa den har stillet sig til Sagen, da den i 1876 blev spurgt om, hvorvidt den vilde indbringe Forslag i den Retning, og efter den Maade, hvorpaa den senere har stillet sig til de mindre Tiendespørgsmaal, der have været paa Bane. Vi have derfor indbragt Forslaget, uden at tro, at vi i alle Enkelthederne skulde have truffet det Rigtige, men i den Tanke, at vi paa den Maade maatte kunde give et Grundlag for en Forhandling mellem Lovgivningsmagtens forskjellige Faktorer, saa vi kunde faae at se, hvorledes vi stode til hinanden i denne Sag, hvilken Udsigt der var til at faae den gennemført, og paa hvilket Grundlag man kunde vente, at dette vilde ske. Forslaget gaar jo, som jeg ved dets Indbringelse nærmere udviklede, ud paa de 4 Ting, at faae Tienden ansat til en fast aarlig Pengeafgift, og derefter, naar der er vedtaget en Præstelønningslov, at faae Tienden afløst. De skal ikke nærmere komme ind derpaa, men skal blot gjøre opmærksom paa nogle Enkeltheder, som jeg ikke tog med i mit Forudtag ved Lovforslagets Indbringelse. I § 10 have vi foreslaaet, at Omfætningen til en fast aarlig Pengeafgift skulde foregaa efter Gjennemsnittet af de 24 sidste Aars Kapitelstagt paa vedkommende Sted. Der er maatte dem, der kunde synes, at dette er en stor Nærætte; men dertil vil jeg blot sige, at Tallet 24 have vi taget efter Udvalgets Forslag fra 1872, og at det iøvrigt er en gammel Besæft, der skrives sig fra Landbokommissionen af 1849. Skulde man gjøre nogen Indvending derimod, forekommer det mig, at man snarere maatte sætte Mærket noget længere end kortere. Kornpriserne vægle jo overordentlig meget, og det kunde meget let hændes, at Tiendebønderne, naar de skulde betale derefter, kunde komme til at give noget Mere, end de i Fremtiden ellers vilde komme til efter de daværende Kornpriser. Naamlig saaledes som Forholdene ere for Diebliffet, er der ikke saamegen Udsigt til, at Kornpriserne vilde gaa stærkt opad, der kunde maatte snarere være Fare for det Modsatte. I § 12 have vi foreslaaet, at Tienden skulde afløses med en Panteobligation til det tyvedobbelte Beløb; men der er i det Forslag, Udvalget har udarbejdet, udtrykkelig bemærket, at denne Panteobligation skulde have samme Panteret, som der tilkommer Staten med Hensyn til Tienden selv. Det er en Selvfølge, at dette maatte være Tilfældet, og noget Saadant mener jeg ogsaa burde tilspies i Forslaget; det er kun bleven udeladt ved en Forglemmelse.